

a archivnictví přes sto tisíc snímků v různých klášterních i státních archivech (listiny, knižní vazby atd.). Pro ústav evropské etnologie pravidelně dokumentuje významné národopisné akce: hody, masopusty, krojované plesy apod., k čemuž má – vzhledem ke svému rodnému kraji – zvlášť citlivý vztah. Výrazným způsobem se podílel rovněž na dokumentaci vědeckého zpracování odkazu Mistra Jana Husa profesorkou Filozofické fakulty Janou Nechutovou.

Po vzniku Technického střediska FF UJEP v roce 1980 se Josef Špaček stal předním členem tohoto oddělení. V té době se jeho činnost rozšířila na celouniverzitní úroveň, počínaje Lékařskou fakultou (zde stojí za zvláštní zmínku zprovoznění a zajišťování chodu mikrofišové linky) a konče rektorátem. Po zániku Technického střediska v roce 1990 se se svým zmodernizovaným pracovištěm ocitnul pod přímou správou děkanátu FF, nyní pod Centrem informačních technologií FF, řízeným proděkanem Jiřím Rambouskem, jako technická síla a dokumentátor významných událostí, jubileí a nejrůznějších akcí pro celou fakultu. I nadále ovšem zabírá značnou část jeho povinností dokumentace archeologických výzkumů a příprava didaktických pomůcek pro různé obory fakulty.

Málo se ví o tom, že Josef Špaček s léty vyrostl také v uměleckého fotografa. Vedle klasických portrétů osob dovede v nestřeženém okamžiku mistrovsky postihnout duševní hnutí či momentální emoce lidí. Jeho zálibou je také vyhledávání romantických přírodních scenérií, fotografování živočichů v neobvyklých pózách, stejně jako národopisných slavností, pestrých krojů, výzdobných motivů atd. Rodné Slovácko je v jeho fotografiích zdokumentováno jako málokterý jiný region. Uspořádal řadu výstav svých národopisných fotografií, připravil a realizoval cyklus přednášek o údržbě krojů ve Svatobořicích a tak bychom mohli pokračovat. V této bohubilé aktivitě neustává, naopak ji stále rozvíjí.

Za všechny členy Filozofické fakulty, kteří kdy měli s Pepíkem Špačkem co činit – je jich věru velký počet – a zejména za všechny zaměstnance ÚAM přeje redakce tohoto časopisu jubilantovi do dalších let dobré zdraví, stálou inspiraci v umělecké tvorbě a pohodu na pracovišti i v osobním životě. A také: ať mu chutná vonná slovácká slivovička a dobré víno!

Redakce

ÚMRTÍ PhDr. AUGUSTINA ŠIKA (6. 10. 1931 – 16. 11. 2009)

16. listopadu 2009 po delší těžké nemoci opustil tento svět PhDr. Augustin Šik, dlouholetý technik-asistent bývalé katedry prehistorie (dnešního Ústavu archeologie a muzeologie Filozofické fakulty MU) a posléze vedoucí Technického střediska této fakulty. Do historie našeho pracoviště se nesmazatelně zapsal nejen jako mimořádně pečlivý a pohotový dokumentátor terénních výzkumů, především na Pohansku u Břeclavi, ale i jako schopný organizátor a konečně jako pedagog.

Augustin Šik se narodil 6. října 1931 v Chrlících u Brna, kde také vychodil základní školu. Po maturitě v roce 1951 byl přijat na studium oborů dějepis, občanská nauka

a výtvarná výchova na Pedagogickou fakultu brněnské univerzity. Studium tam ukončil v roce 1954, a protože na vysoké škole absolvoval zároveň vojenskou katedru, mohl bezprostředně poté nastoupit do školské služby – na Odbornou střední školu v Těšanech. Ačkoliv byl z profesního hlediska hodnocen velmi dobře, musel – pro své náboženské přesvědčení, jehož se nehodlal vzdát – školství opustit. Tři měsíce hledal zaměstnání, než se o něm dozvěděl tehdejší vedoucí katedry prehistorie naší fakulty profesor František Kalousek, který jej v rámci rozrůstajících se výkopů na Pohansku přijal na svou katedru jako technika-asistenta.

Brzy se ukázalo, že to byl nejen lidsky ušlechtilý, ale i velmi prozíravý čin, neboť Gusta se okamžitě na Pohansku zorientoval, začal uplatňovat své výtvarné schopnosti, pečlivost a pílí při pořizování dokumentace a navíc účinně pomáhal při zajišťování zázemí výzkumu a jeho organizaci. Po řadu let strávil na Pohansku vždy několik měsíců v roce a vedle toho pomáhal s dokumentací i na jiných výzkumech katedry, zejména v Těšeticích-Kyjovicích, v Hluku-Dolním Němčí na Uherskohradištsku i jinde.

V roce 1973 obhájil na katedře pedagogiky Pedagogické fakulty dizertační práci na téma „Estetik Mirko Novák“ a po složení rigorózní zkoušky získal akademický titul PhDr. Začal se uplatňovat i v pedagogické činnosti na Filozofické fakultě: řadu roků vedl kurz terénní teorie a praxe pro studenty archeologie a semináře z obecné dokumentace památek pro posluchače dějin umění.

PhDr. Augustin Šik byl také autorem a spoluautorem řady původních vědeckých či populárně-vědných nebo vlastivědných prací. Pomineme-li již zmíněnou dizertaci o Mirku Novákovi (1973), jde zejména o jeho studii „Estetická výchova v praxi“, otištěnou v periodiku Estetická výchova 8 (1960/61). Podílel se spolu s Bořivojem Dostálem, Janou Vignatiovou a Emilem Kordiovským na řadě publikací o Pohansku u Břeclavi, zejména na pravidelných příspěvcích na toto téma v Přehledech výzkumů. Společně s několika rodáky – vlastivědnými badateli – vydal publikaci „900 let Chrlic“ (Katalog k výstavě k 20. výročí osvobození Chrlic Rudou armádou, 1965) a obsáhlou monografii „Chrlice ve vzpomínkách a dokumentech 1918–1968“ (1969).

V roce 1980 bylo na Filozofické fakultě zřízeno Technické středisko, v němž vedení školy soustředilo všechny technické síly fakulty, působící dosud na jednotlivých katedrách. Dr. Šik byl od 1. února 1980 jmenován vedoucím Střediska

a pověřen jeho vybudováním po materiální i perzonální stránce. To se zdařilo, Středisko mělo brzy 9 pracovníků a postupně získávalo celouniverzitní charakter. Mimo běžné dokumentační práce realizovalo několik menších i větších výstav o vědeckovýzkumné činnosti Filozofické fakulty i celé univerzity. Autorem scénářů těchto výstav byl samozřejmě dr. Šik.

Gusta Šik se brzy stal nejen zaměstnancem či asistentem, nýbrž i jakýmsi průvodcem a společníkem profesora Františka Kalouska. Stávalo se, že na výzkumu na Pohansku tu a tam „osiřeli“; to pak obyčejně zavítali na zámeček Pohansko k Hepnerovým (pan Hepner byl vedoucím místního polesí), kde často setrvali v družné zábavě do pozdních nočních hodin. Profesor Kalousek si Gustu Šika velmi oblíbil. Když později za ne právě nejzdvořilejších okolností fakultu opustil, nerad se na své původní pracoviště vracel; zašel obyčejně na kus řeči za Gustou na Technické středisko...

Po pádu komunistického režimu dr. Šik v roce 1990 z Filozofické fakulty odešel, po konkurzním řízení se stal vedoucím odboru školství ONV Brno-venkov a po dalším konkurzu v roce 1992 ředitelem Školského úřadu téhož okresu. V této funkci setrval až do roku 1995, kdy odešel do důchodu. Nikoli však na odpočinek, na to byl Gusta příliš činorodý. Jeho koníčkem byla od mládí výtvarná činnost a regionální historie. A tak již od studentských let připravoval drobné brožury, později i větší monografie či sborníky do tisku a plnil je svými kresbami. Spolupracoval s různými nakladatelstvími v Brně i Praze. Jeho kresby otištěné v odborných publikacích lze počítat na stovky. Tuto činnost provozoval, či přesněji ještě stupňoval i v důchodu, kdy na ni měl dostatek času. Každoročně tak vybavil do tisku, ať už šlo o celkovou grafickou úpravu či návrh obálky, ilustrace, vazbu atd., několik většinou historických či vlastivědných publikací. Až se přihlásila neodbytná choroba, která jej postupně, ale neodvratně jeho koníček zbavovala. Dotrpěl 16. listopadu 2009.

Vzpomínka na kolegu a přítele Gustu Šika by nebyla úplná, jestliže bych se nezmínil o jeho osobních vlastnostech. Byl člověkem čistého srdce, neznal falše, intrik či úskoků, byl opravdovým kamarádem. Ve chvílích pohody se dovedl i pořádně rozveselit. Zejména v době pobytu na Pohansku jsme často chodili do břevlavskeho Grandhotelu na „játra s cibulí“ a zapíjeli je dobrým slováckým vínem. Gusta byl však také člověkem pevného charakteru. I přes pronásledování zůstal věrný rodinné religioznní výchově, své náboženské založení ale nedával nikterak okázale najevo, i k ateistům se choval přátelsky, nikdy nikoho pro víru neagitoval. Žil pro svou rodinu, ženu Zdenu, bratry a přátele, radoval se z úspěchů svého syna, MUDr. Svatopluka Šika, těšil se z vnoučat. Život neměl právě lehký, ale svůj úděl nesl trpělivě a s nadhledem.

Vladimír Podborský